

RAAP BELGIË – RAPPORT 1191

EINDVERSLAG

Brasserie Sint-Pietersabdij, Sint-Pietersplein 15-17 te Gent

[EINDVERSLAG]

Proefputtenonderzoek – 2025C189

[COLOFON]

[TITEL] Brasserie Sint-Pietersabdij, Sint-Pietersplein 15-17 te Gent

Archeologierapport

Proefputtenonderzoek - 2025C189

[VERSIE] 29 september 2025

[AUTEUR(S)] Derweduwen N., Heidebüchel N.

[PROJECTLEIDER] Derweduwen N.

[PROJECTMEDEWERKERS] Heidebüchel N., Barbaix S.

[AARDKUNDIGE]

[RAAPPROJECT] GESP02

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Erfgoedgemeente

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2025

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

SAMENVATTING

RAAP België voerde in maart 2025 een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Brasserie Sint-Pietersabdij, Sint-Pietersplein 15-17 te Gent. Het beperkt onderzoek kadert binnen een wetenschappelijke vraagstelling. Het archeologisch vooronderzoek heeft tot doel na te gaan of er kans is op de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten.

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde proefputtenonderzoek kan gesteld worden dat de aangetroffen sporen grotendeels het archeologische verwachtingsmodel uit de bureaustudie bevestigen. In de berging, afwasruimte en de sanitaire ruimte werden voornamelijk recent metselwerk en puinpakketten aangetroffen. De berging situeert zich boven een oude kelder die opgevuld werd. In de sanitaire ruimte situeren zich zoals verwacht ook veel leidingen. In deze ruimtes zullen de geplande werken met een geschatte verstoringsdiepte van ca. 30 cm niet raken aan archeologisch relevante niveaus. In deze ruimte is de verstoring immers grotendeels beperkt tot de reeds bestaande verstoring gezien het gaat om het vernieuwen van het vloerpakket. Hoewel betreffende de berging, de geplande werken zich grotendeels zullen afspelen binnen de recente opvulling van de kelder, kan het archeologisch relevant zijn om bij de uitbraak van de vloer het resterende muurwerk dat zich hier net onder lijkt te situeren, verder in kaart te brengen. Daarnaast staan de geplande werken in het keukengedeelte eveneens uit een afgraving van ca. 36 cm om het vloerniveau gelijk te trekken met dit van de afwasruimte. De verstoring reikt hiermee dus dieper dan het huidige vloerniveau en kan bijgevolg raken aan archeologisch relevante niveau(s). Binnen het keukengedeelte werden aan de hand van werkput 2 ook twee archeologisch relevante niveaus geregistreerd. Een oudere leeflaag situeert zich op zo'n 40 cm onder het huidige vloerniveau en de moederbodem werd aangetroffen op 52 cm onder het huidige vloerniveau. Hierdoor worden potentieel aanwezige oudere sporen en vondsten bedreigd.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	2
Inhoudsopgave.....	3
1 Inleiding	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 onderzoeksoopdracht.....	7
1.3 Geplande werken	7
1.4 Randvoorwaarden.....	9
2 Onderzoeksmethodiek	10
2.1 Veldwerk.....	10
3 Situering.....	11
3.1 Geografische situering	11
3.2 Historische gegevens	11
3.3 Archeologische gegevens.....	13
4 Resultaten.....	15
4.1 aardkundige gegevens	15
4.2 Beschrijving van de sporen en structuren.....	15
5 Vondsten en stalen	22
5.1 Keuze voor de selectie van vondsten en stalen	22
5.1.1 Vondsten.....	22
5.1.2 Stalen uit S7	24
6 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied.....	28
6.1 Confrontatie van de bevindingen met de resultaten van voorgaande onderzoeksfases	28
6.2 Archeologisch verwachtingsmodel.....	28
7 Synthese / beschrijving potentieel op kenniswinst	29
7.1 Beantwoorden van de onderzoeksvragen	29
8 Bibliografie	30
9 Lijsten van opgenomen figuren en tabellen	31
9.1 Figuren:.....	31
9.2 Tabellen:.....	31
10 Bijlagen	33

1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

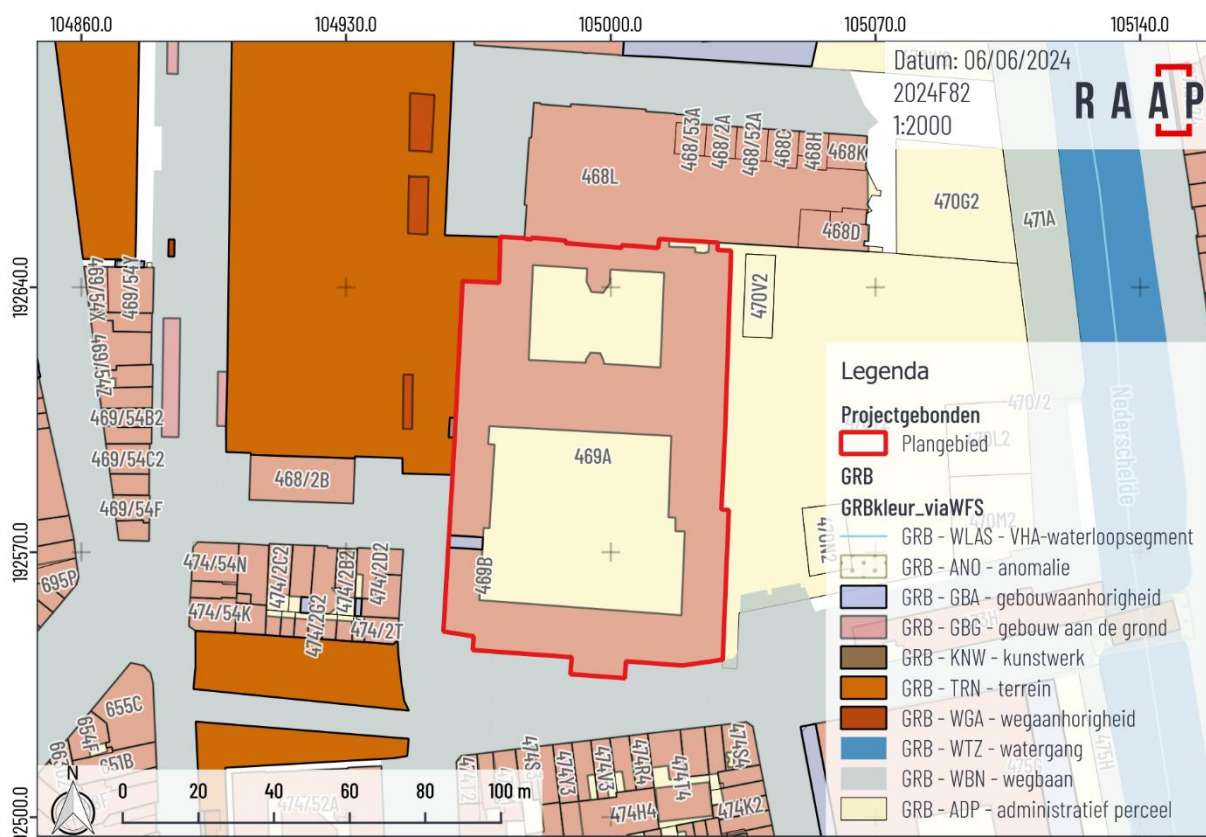
Projectcodes agentschap Onroerend Erfgoed ¹ :			
- Projectcode bureauonderzoek	2024F82		
- Projectcode Proefsleuven	2025C189		
Onderzoekskader	Wetenschappelijke vraagstelling		
ID aanvraag toelating	ID 766		
Erkend archeoloog	RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)		
Naam plangebied	Brasserie Sint-Pietersabdij		
Adres	Sint-Pietersplein 15-17		
Deelgemeente/gemeente	Gent		
Provincie	Oost-Vlaanderen		
Kadastrale gegevens	Gent, Afdeling 5, Sectie E, 469A		
Oppervlakte betrokken percelen	7.840 m ²		
Oppervlakte plangebied	7.840 m ²		
Oppervlakte geplande bodemingrepen	104 m ²		
Bounding box in Lambert-coördinaten:	zuidwest:	X: 104879.27	Y: 192520.89
	noordoost:	X: 105174.15	Y: 192681.41

Tabel 1. Administratieve gegevens

¹ Voor elke fase van vooronderzoek is een projectcode bekomen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Die projectcode is op alle documenten van het vooronderzoek, de registratie, de verpakking van vondstenmateriaal en de verpakking van stalen aangebracht.

Figuur 1. Topografische kaart met projectie van het plangebied (OpenStreetMap, 2025).

Figuur 2. GRB kaart met projectie van het plangebied en de betrokken percelen (AGIV, 2025).

1.2 ONDERZOEKSOPDRACHT

In 2024 werd een bureauonderzoek opgesteld in het kader van de renovatie van de Pietersbar tot brasserie. De geplande werken omvatten het uitbreken en deels verlagen van het vloerniveau. Het is niet uit te sluiten dat deze geplande werken zullen raken aan een archeologisch relevant niveau binnen het plangebied. Verder archeologisch onderzoek in de vorm van enkele proefputten werd geadviseerd voor de zones waar een nieuw vloerpakket voorzien wordt.

Het onderzoek had tot doel na te gaan in welke mate deze renovatie en uitgraving een impact zullen hebben op eventuele archeologische resten en in welke mate de plannen mogelijks kunnen bijgestuurd worden voor een maximale vrijwaring van het archeologisch erfgoed. Volgende onderzoeksvragen zijn daarbij opgesteld:

- Zijn er archeologische sporen en/of relictten aanwezig?
- Wat is de bewaringsgraad van de sporen en hoe diep zijn die bewaard? Kunnen verstoorde zones afgebakend worden?
- Wat is de aard van de sporen en uit welke periode(s) dateren ze?
- Hoe vallen de resultaten samen met de archeologische en historische kennis uit dit gebied?
- Zijn er, ondanks de lage trefkans, artefacten aangetroffen die dateren uit de steentijd en kunnen hierdoor artefactensites worden geïdentificeerd? Is verder onderzoek naar de (kwetsbare) resten uit de steentijd nodig alvorens een eventuele opgraving van de sporensite kan plaatsvinden?
- Welke zones kunnen als archeologisch waardevol beschouwd worden en dienen onderworpen te worden aan een archeologische vervolgoopgraving?
- Zijn er mogelijkheden voor in situ bewaring?

1.3 GEPLANDE WERKEN

Er wordt de renovatie gepland van de Pietersbar tot brasserie. De volledige plannen zijn opgenomen in de bijlagen, hier zullen enkel detailopnames van de plannen getoond worden (figuur 3). De nadruk in dit onderdeel ligt op het identificeren en lokaliseren van bodemingrepen die mogelijk aanwezige archeologie kunnen bedreigen. Eerst volgt een beschrijving van de geplande ingrepen en nadien een overzicht waarbij de geplande ingrepen geordend staan volgens verstoringsdiepte. Dit laatste criterium is namelijk zeer belangrijk om uit te kunnen maken of een bepaalde bodemingreep archeologie bedreigt of niet.

De geplande werken situeren zich binnen de Sint-Pietersabdij, meer bepaald ter hoogte van de vroegere Club of Flanders. De Club of Flanders en Pietersbar worden heringericht tot brasserie. In functie hiervan worden de keuken en het sanitair gerenoveerd. De huidige situatie in de keuken en sanitaire ruimtes is het resultaat van de verbouwingscampagnes in de jaren 1950-1960 (zie infra), waarbij onder meer de vloeren vervangen werden. Bij de huidige geplande werken wordt deze recentere vloer verwijderd en wordt er, tussen de dragende muren van het sanitair en de keuken, een nieuwe vloer voorzien. De samenstelling van de vloer is als volgt:

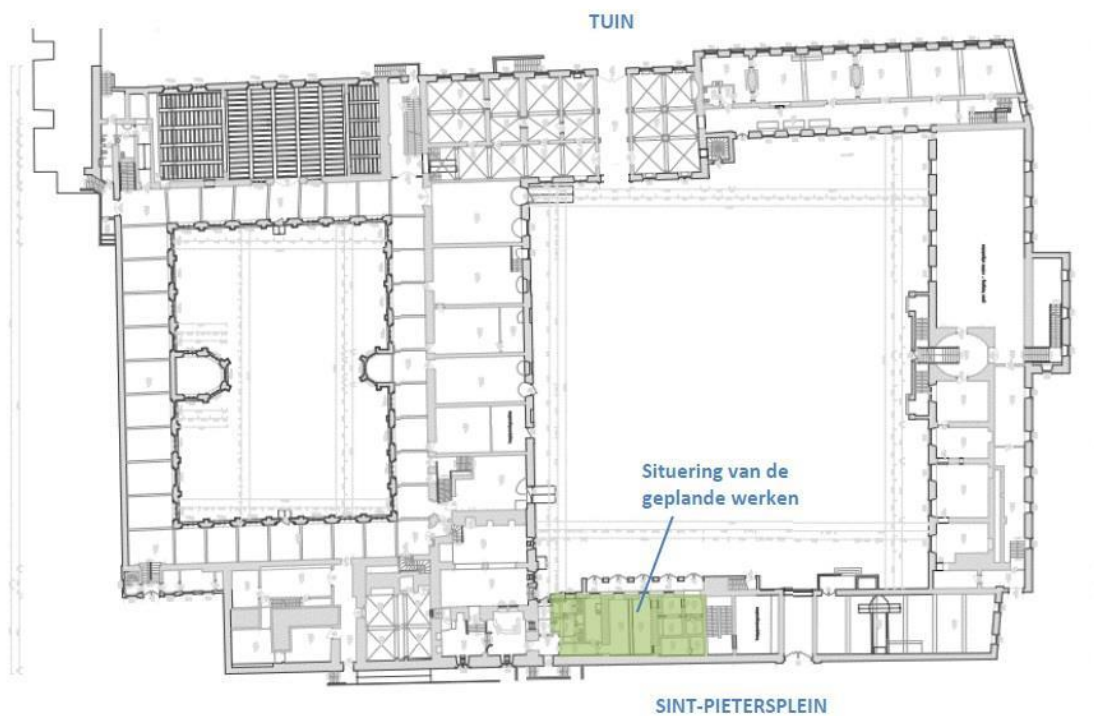
- Vloerplaat dikte 20 cm
- Uitvullingslaag dikte 15 cm
- Dekvloer dikte 8 cm
- Tegelafwerking dikte 2 cm

Bovendien wordt de vloerplas in de keuken 36 cm verlaagd over een oppervlakte van 34,6 m² zodat deze aan zou sluiten op het peil van de gang en de afwasruimte. Naar aanleiding van de renovatie van de Pietersbar werden reeds twee testputten aangelegd door het departement FM Themagebouwen Stad Gent, ter hoogte van de aanwezige roosters in de vloer van de keuken en afwasruimte. De samenstelling van de vloer in de afwasruimte is als volgt:

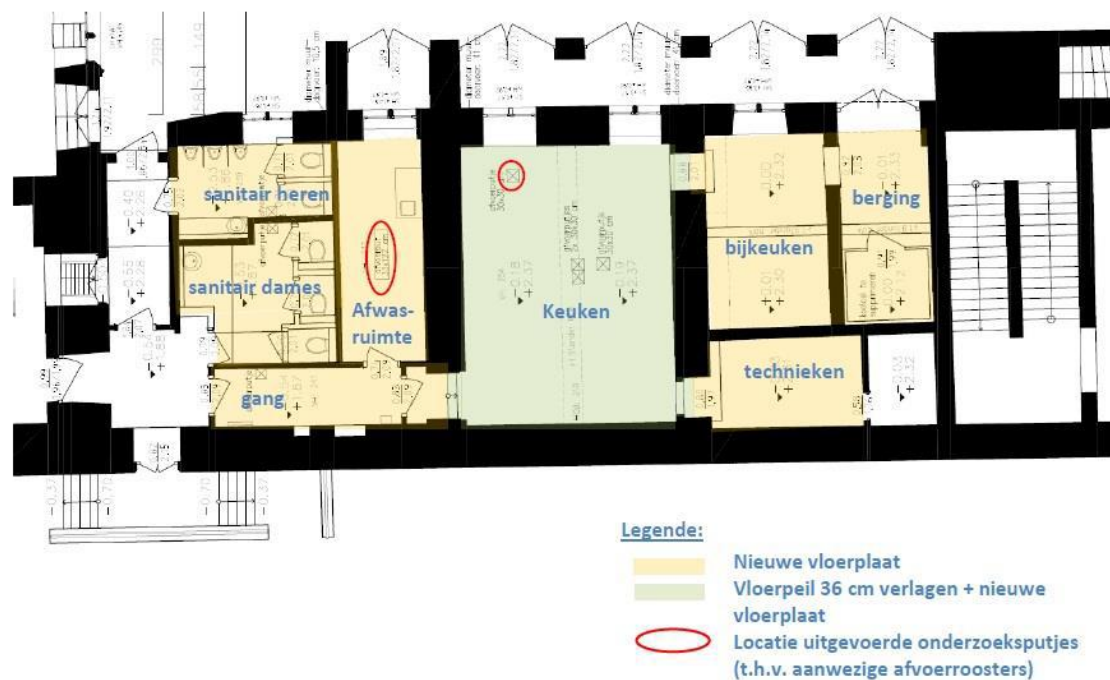
- Tegel + lijm dikte 8 mm
- Dekvloer dikte 5 cm
- Betonplaat dikte 12 cm
- Tot een diepte van 130 cm geen andere elementen

De vloersamenstelling in de keuken is als volgt:

- Tegel + lijm dikte 8 mm
- Cementtegel
- Zavel dikte 10 cm
- Tot op een diepte van 130 cm geen andere elementen

Figuur 3. Inplantingsplan van de geplande werken (bron: opdrachtgever).

Figuur 4. Vereenvoudigde weergave van de geplande bodemingreep.

Tabel 2. Overzicht geplande bodemingrepen met weergave van de verstoringsdiepte ten opzichte van het maaiveld.

Bodemingreep	Verstoringsdiepte t.o.v. mv (cm)	Oppervlakte (m ²)
Nieuwe vloer	45 cm	103,82
Extra uitgraving keuken	36 cm	34,6

1.4 RANDVOORWAARDEN

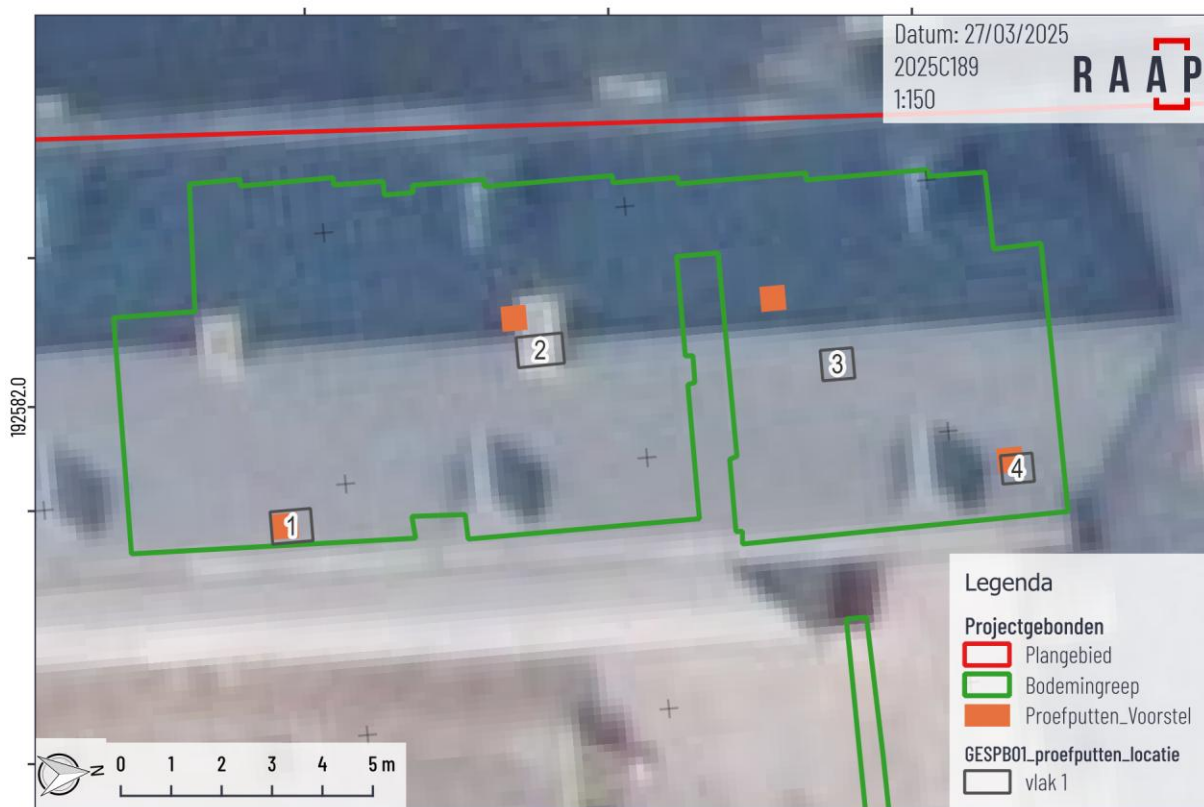
Archeologisch onderzoek kan bijdragen tot de kennis in opbouw, datering en fasering van de structuur. Ook zullen de geplande werken mogelijk een impact hebben op bestaande archeologische resten. Om de impact hiervan te kunnen inschatten is het nodig om de archeologische sporen fysiek vast te stellen aan de hand van een vooronderzoek met minimale impact. Zo kan de nodige informatie vergaard worden in functie van de renovatie en het verder beheer/instandhouding in de toekomst.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 VELDWERK

Het veldwerk werd uitgevoerd op woensdag 19 maart 2025 door archeologen Natan Heidbüchel en Sophie Barbaix. De proefputten werden voorafgaandelijk door de technische dienst van de stad vrijgemaakt. Dit hield in dat de tegels en eventuele betonverharding werden verwijderd. De archeologen hebben vervolgens de proefputten manueel uitgegraven tot op diepte. De proefputten hadden een voorziene oppervlakte van 0,5 x 0,5 m. Deze omvang werd bijgesteld naargelang de afmetingen van de vloertegels die konden uitgebrouwen worden en de aanwezige inrichting binnen het gebouw. Deze laatste had ook een kleine impact op de locatie van de proefputten.

Aangezien het terreinwerk werd uitgevoerd binnen in een bestaand gebouw, werd ervoor geopteerd om alle registraties en metingen manueel uit te voeren ten opzichte van het huidige grondplan en vloerpeil. Nadien werd alles gedigitaliseerd tijdens de verwerking. De foto's van de aangelegde werkputten en het sporenbestand werden genomen met een Motorola G6 en de door RAAP Nederland ontworpen software Phidili. Alle sporen, vondsten en monsters werden geregistreerd in een elektronische databank (Odile), ontworpen door RAAP Nederland. Voor de registratie van de bodemkundige profielen werden deze op papier ingetekend op schaal 1/20 en later gedigitaliseerd.

Figuur 5. Weergave van de voorgestelde en uitgevoerde proefputten op recente luchtfoto (AGIV, 2024a)..

3 SITUERING

3.1 GEOGRAFISCHE SITUERING

Het plangebied situeert zich ter hoogte van het Sint-Pietersplein te Gent en wordt er aan de westelijke zijde door begrensd. In het noorden situeert zich de O.-L.-V. Sint-Pieterskerk. In het oosten bevindt zich de abdijtuin. Het plangebied heeft een totale oppervlakte van 7.840 m². De geplande werken situeren zich binnen de Sint-Pietersabdij, ter hoogte van de keuken en het sanitair. De zones waar effectief bodemingrepen zullen plaatsvinden heeft een oppervlakte van 104 m².

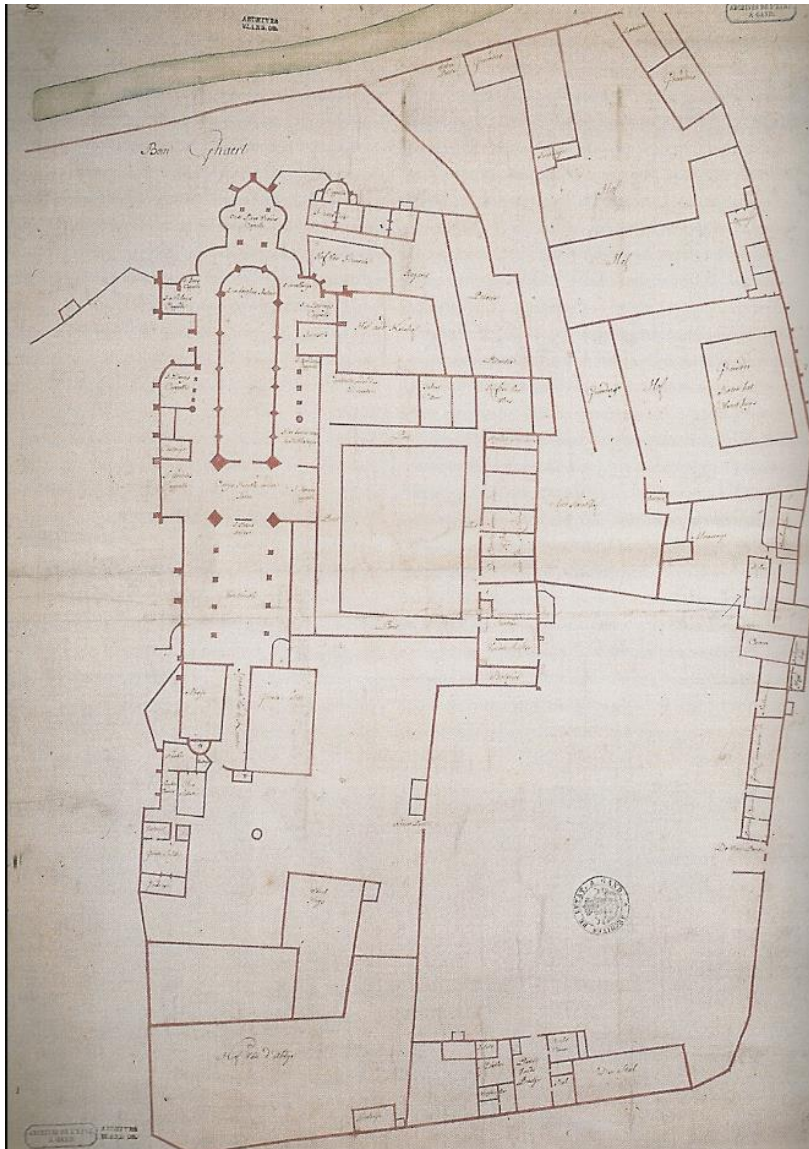
De Sint-Pietersabdij is voorts op een uitzonderlijke topografische plaats gelegen, namelijk op de zuidelijke helling van de Blandijnberg ten westen van de Schelde. Het plangebied is gelegen in de zandstreek. Gent situeert zich op de oevers van de Leie en de Schelde die door de eeuwen heen de belangrijkste waterwegen waren waarlangs handelsverkeer plaatsvond.

3.2 HISTORISCHE GEGEVENS

De site van de Blandijnberg of Blandinium is voornamelijk gekend van het klooster dat Amandus er oprichtte tussen 629 en 639. Het Blandiniumklooster ontstond ongeveer gelijktijdig met het Gandaklooster, de latere Sint-Baafsabdij en beide zouden elkaar gedurende eeuw beconcurreren. Over de eerste gebouwen van het Merovingisch klooster en de organisatie van het kloosterlingenleven is weinig bekend. De eerste gegevens dateren uit de 8ste eeuw, toen Blandinium een dubbelklooster voor zowel vrouwelijke als mannelijke religieuzen was. De eerste kerk en klooster waren gewijd aan de heiligen Petrus en Paulus. In de loop van de 8ste eeuw moet Blandinium zich tot mannenklooster ontwikkeld hebben. De eerste helft van de 9de eeuw was een bloeiperiode voor het klooster dat vorstelijke bescherming kreeg van Karel De Grote. Het Gandaklooster kreeg het zwaar te verduren door een inval van de Noormannen in 851. Of de Noormannen ook zware schade toebrachten aan Blandinium is niet duidelijk. Het is echter weinig waarschijnlijk dat het klooster van Blandinium aan de plundertochten wist te ontsnappen. Het gevaar week pas in 883 waarna de kanunniken terugkeerden. Voornamelijk onder impuls van graaf Arnulf I kon het Blandinium zich snel herstellen. Hij stond onder meer in voor het materiële herstel maar tevens zijn beslissing om de kanunniken te vervangen door monniken was een grote verdienste. Op die manier werd de abdij een benedictijnenabdij en kunnen we voor de 11de en 12de eeuw spreken van een ware bloeiperiode. Er kwam een nieuwe belangrijke kloosterhervorming volgens de regel van Cluny (een strenge terugkeer naar de regel van Benedictus). Naast de financieel-economische moeilijkheden eind 12de en begin 13de eeuw, kwam een religieuze crisis midden 13de eeuw de toestand van de abdij geenszins verbeteren. Er vond evenwel economisch herstel plaats op het eind van de 13de eeuw en er was sprake van relatieve bloei in de 14de en 15de eeuw.

Het oudste en het best bekende grondplan van de Sint-Pietersabdij is het zogenaamde 'Rode Plan', dat de toestand in de eerste helft van de 15de eeuw weergeeft. Aanwijzingen doen vermoeden dat het oorspronkelijk grondplan was samengesteld uit een romaanse, mogelijks zelfs pre-romaanse kern, die zich in verschillende etappes in alle richtingen, maar voornamelijk oostwaarts heeft uitgebreid. De oudste kern bevindt zich vermoedelijk onder het koepelgedeelte van de huidige barokkerk. Zowel een Latijnse kruisvorm als een centraalbouw behoren tot de mogelijkheden. Verscheidene bronnen van de 10de en 11de eeuw duiden op bouwactiviteiten, mogelijk verbouwingen, maar ook uitbreidingen. Tussen het eind van de 14de eeuw en de 16de eeuw vonden er meerdere werkzaamheden plaats, zoals werken in het schip in 1385 en een grondige verbouwing van de vieringtoren in 1395. Nog aan het einde van de 15de eeuw werd de noordelijke zijbeuk grondig gewijzigd en verhoogd. De kerk, zoals die zich voordeed in de 15de-16de eeuw, werd in de 17de-18de eeuw door de nog steeds bestaande barokkerk vervangen. Uit verschillende bronnen blijkt namelijk dat de abdij na de godsdiensttroebelen van de 16de eeuw nog slechts gedeeltelijk overeind stond. De vernielde kerk werd in eerste instantie gedeeltelijk hersteld door de monniken bij hun terugkeer in 1584. Daarna werd de volledige kerk toch gesloopt en werden de grondvesten als fundering voor de nieuwe kerk gebruikt. De eerste belangrijke bouwcampagne vond plaats van 1629 tot 1649. Toen werden de Onze-Lieve-Vrouwekapel op de oude funderingen gebouwd, het koor, de oosttoren, twee trapkokers en de gewelven vorm gegeven. In 1651 werd het koor in gebruik genomen. Na een halve eeuw rust, geschiedde een tweede belangrijke bouwactiviteit in de vroege 18de eeuw met de bouw van de centrale westbouw met koepel (voltooid in 1722) en de westgevel (gedateerd 1719). Op 1 september 1796 schafte het Directoire alle kloosterorden af waardoor gebouwen en bezittingen van kloosters en abdijen werden verkocht. In 1810 werden de kloostergebouwen aangekocht door de stad en werd er een kazerne ondergebracht in de oostelijke vleugel, terwijl het westelijk deel gesloopt werd om zo

plaats te maken voor een marsveld (het huidige Sint-Pietersplein). In 1799 werd de oorspronkelijke O.-L.-V. parochiekerk gesloopt. Rond 1950 werden de voormalige kloostergebouwen verlaten door de militairen en besliste de stad om de Sint-Pietersabdij te restaureren en een culturele functie te geven. De werken van de jaren 1950 en 1960 waren vrij ingrijpend. Prioriteit werd gegeven aan de kruisgang en aan de vleugel aan het Sint-Pietersplein. De kapittelzaal was al vóór 1958 gerestaureerd. De 18de-eeuwse bibliotheekruimte viel niet meer te redden. Van de plafondschildering werden twee fragmenten gered en de hoge zaal werd in twee niveaus opgedeeld die een modern strak uiterlijk kregen. Daarna was de westelijke vleugel met de lokalen onder de refter en de oude keuken aan de beurt. In de loop van de jaren 1960 en 1970 werden ook de 18de-eeuwse infirmerie (de huidige Wereld van Kina), de wijnkelder en de zolders afgewerkt. Tijdens de werken werden in de pandgang en in de kapittelzaal meerdere grafkelders ontdekt. In 1982 werd de aanleg van de tuin met integratie van de ruïnes voltooid. In 1986 was het terras aan de beurt. De oude brouwerij aan de Kantienberg werd in de jaren 1990 onder de naam Geuzenhuis in gebruik genomen. In de jaren 1990 startte de restauratie van de reftervleugel.

Figuur 6. Het rode plan, grondplan van de Sint-Pietersabdij in de 15de eeuw (opgemaakt 18de eeuw)(bron: Rijksarchief Gent).

Figuur 7. Sint-Pietersabdij 1592-1634 (Bron: Beeldbank Gent).

Figuur 8 Gentse Sint-Pietersabdij op de Flandria Illustrata (bron: Universiteitsbibliotheek Gent, Sanderus, 1641).

3.3 ARCHEOLOGISCHE GEGEVENS

Wanneer (de flanken van) de Blandijnberg bewoond werden, is door de schaarsheid aan waarnemingen moeilijk uit te maken. Uitzonderingen zijn de oudste sporen die werden aangetroffen bij de opgraving van het Sint-Pietersplein, voorafgaand de aanleg van een ondergrondse parkeergarage. Deze zone maakte in de vroege middeleeuwen deel uit van de Sint-Pieterssite (Blandiniumklooster). In het noordelijke deel van het Sint-Pietersplein werden twee parallelle greppels aangetroffen uit de 6de-7de eeuw. Deze greppels bleken enkel bewaard in het oostelijke deel en betreffen vermoedelijk afwateringsgreppels. In de vulling van deze greppels werden

mesolithische en laat-Romeinse/vroegmiddeleeuwse vondsten waargenomen, mogelijk van hogerop door erosie hierin terechtgekomen.² Daarnaast werden twee lithische concentraties aangetroffen ter hoogte van de Twekerkenstraat (CAI ID 333523).

Voor de Romeinse periode zijn de waarnemingen eveneens beperkt tot fragmentarische vondsten die zelden gekoppeld kunnen worden aan sporen en/of structuren. Hoewel schaars, illustreren ze wel de aanwezigheid van een nederzettingkern in de omgeving van het plangebied (CAI ID 156123, 152074, 151119, 333518, 333523).

Volgens de huidige inzichten richtte Amandus tussen 629 en 639 bij de samenvloeiing van Schelde en Leie een klooster op; Blandinium of later Sint-Pietersabdij. De vroegmiddeleeuwse sporen op de Sint-Pieterssite zijn erg fragmentarisch en verspreid. Hoe de verschillende aangetroffen sporen zich tot elkaar verhouden is voorlopig niet helemaal duidelijk. Bij de opgravingen op het Sint-Pietersplein werden de resten teruggevonden van een oudere monnikenkerk. Het betrof een driebeukige kerk met een westelijke toegang, geflankeerd door twee massieve torenvolumes. Ten westen en aansluitend op de monnikenkerk lag een atrium, dat zich uitstrekte over de hele breedte van het huidige Sint-Pietersplein. Twee smalle galerijen begrepsden deze eenlagige constructie. De binnenhof werd tevens gebruikt als begraafplaats voor leden van de grafelijke familie. Het kerkhof van de religieuze gemeenschap situeerde zich waarschijnlijk ten noorden van de kerk. Ten zuiden van de monnikenkerk, voor de huidige ingang, kwamen restanten van oudere abdijgebouwen aan het licht, geschikt rond een kruisgang. Bouwarcheologische waarnemingen brachten eveneens enkele sporen aan het licht behorend tot de monnikenkerk. De kern van de opeenvolgende kerken, zeker vanaf de 9de eeuw, kan gesitueerd worden ter hoogte van het koepeldeel van de barokkerk. Van daaruit breidde de kerk zich in alle richtingen uit.

² Laleman *et al.*, 2009

4 RESULTATEN

4.1 AARDKUNDIGE GEGEVENS

Er werden in totaal vier profielen geregistreerd verspreid over de werkputten 1 tot en met 3. Daar waar de moederbodem niet werd aangetroffen, werd getracht te peilen naar deze via een boring. De locaties van de profielen worden hieronder aangegeven.

Zowel de profielen als de boringen gaven slechts weinig informatie over de natuurlijke bodemopbouw. Er werden immers voornamelijk puinpakketten geregistreerd. Enkel in werkput 2 werd de ongeroerde bodem aangetroffen op een diepte van 52 cm onder de huidige tegelvloer. In de overige werkputten werd getracht door de aangetroffen puinpakketten te boren maar deze pogingen dienden gestaakt te worden. De moederbodem bestond uit een lichtbeige-geel zand met bioturbatie.

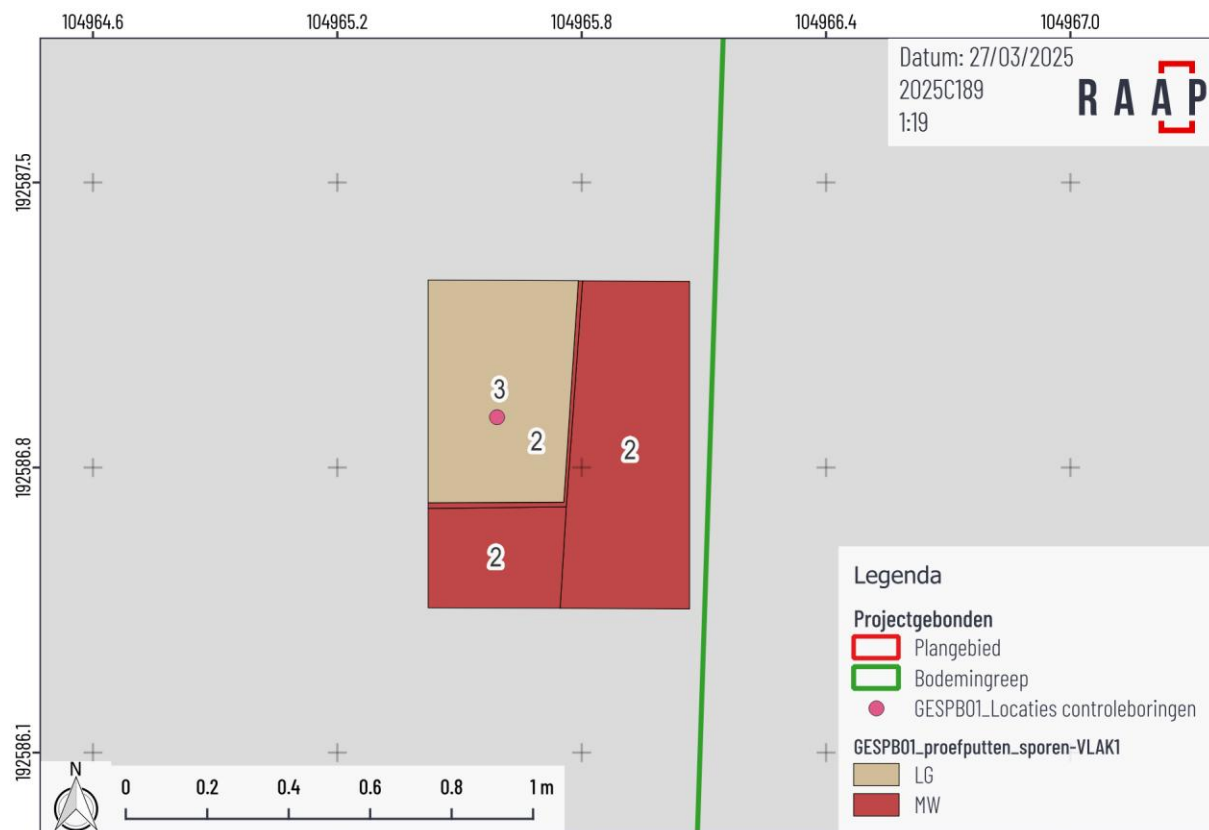
4.2 BESCHRIJVING VAN DE SPOREN EN STRUCTUREN

4.2.1.1 Werkput 1

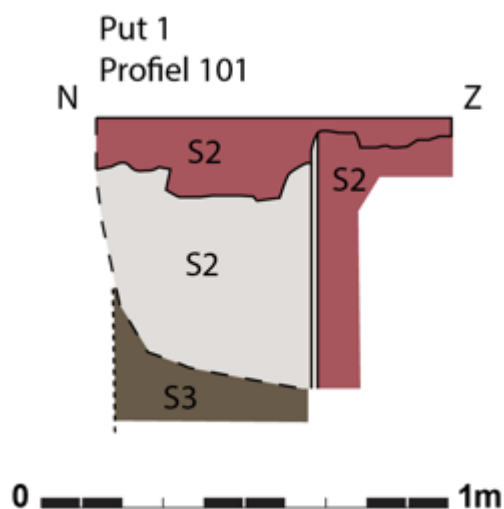
Werkput 1 bevindt zich in de zuidelijke zone van het onderzoeksgebied. De put werd aangelegd tegen de aanwezige muur. Bij het aanleggen van de werkput werd slechts 1 niveau aangelegd (vlak 1). De maximale diepte van de werkput bedroeg 65 cm onder het huidige vloerniveau. Aan de oostelijke zijde van de werkput werd niet verder verdiept omwille van het aanwezige muurwerk dat aangetroffen werd net onder de recente vloertegels. Het aangetroffen muurwerk kreeg spoornummer S2 mee. Het muurwerk is hoogstwaarschijnlijk toe te schrijven aan een oudere kelder die opgevuld is geraakt. Het muurwerk is aan de westelijke zijde afgewerkt met plaaster wat doet besluiten dat dit de binnenzijde betreft. De muur maakt eenzelfde 90° hoek als het huidige muurwerk. De bakstenen hadden een afmeting van 235x116x47 mm. De opvulling (S3) van deze kelder bevatte verschillende brokstukken baksteen, in verschillende formaten, enerzijds met bastaardmortel, anderzijds met kalkmortel. De bodem van de kelder kon noch aan de hand van boringen noch aan de hand van steken bereikt worden.

Figuur 9. Fotografische opname van werkput 1 met het aangetroffen muurwerk (S2).

Figuur 10. Overzicht van werkput 1 met aanduiding van de sporen. Weergave op het GRB (AGIV 2024b).

Figuur 11. Digitale tekening profiel 101.

4.2.1.2 Werkput 2

Werkput 2 werd centraal in de keuken aangelegd. Deze werkput werd aangelegd tot ca. 95 cm onder het huidige vloerniveau. Hierbij werd profiel 201 geregistreerd waarin de natuurlijke bodem werd aangetroffen op een diepte van ca. 52 cm onder het huidige vloerniveau. Daarnaast kon hier een oudere leeflaag herkend worden bovenop de moederbodem, op een diepte van ca. 40 cm onder het huidige vloerniveau. De laag had een dikte van 12 cm en bestond uit een donker grijsig bruin zand met enkele houtskoolspikkels.

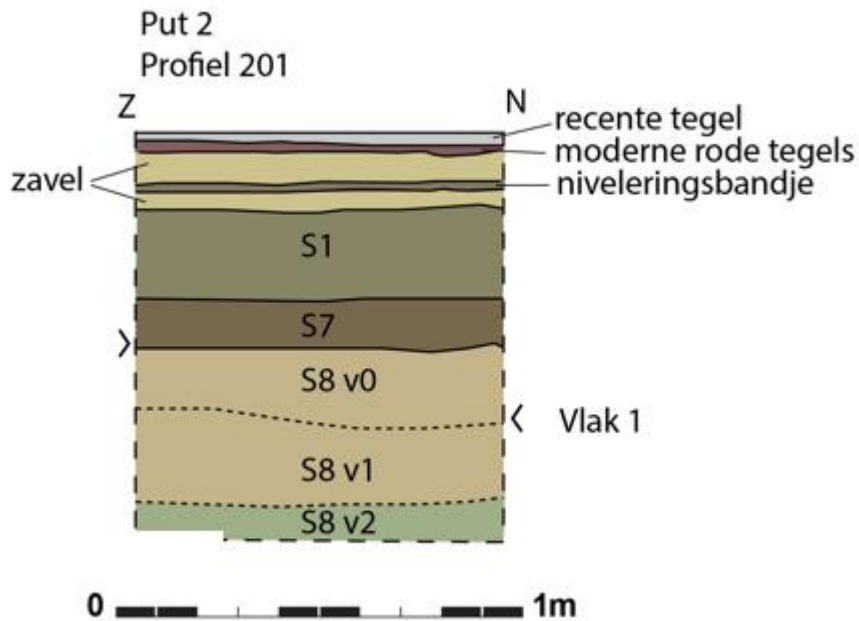
Opbouw vloerpakket

Puinpakket S1

Leeflaag S7

Moederbodem S8

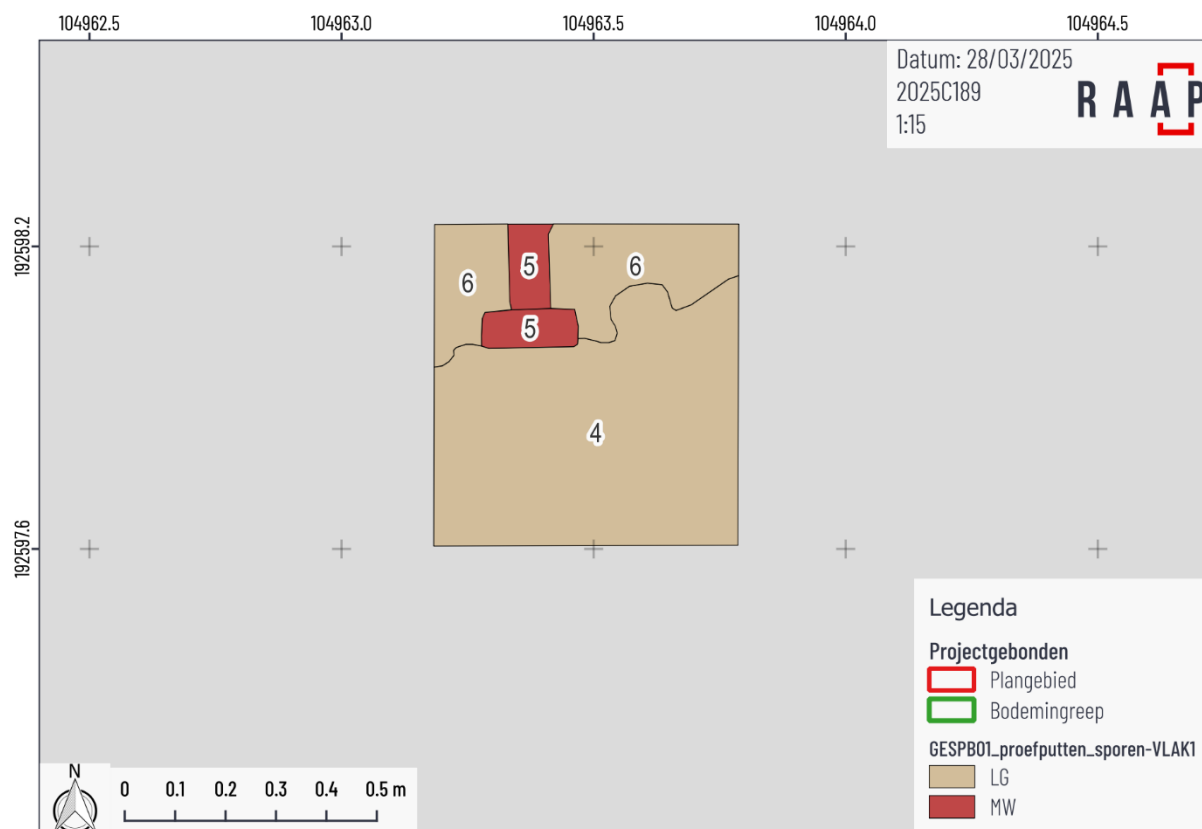
Figuur 12. Fotografische opname van profiel 201 in werkput 2 met aanduiding van de gelaagdheid.

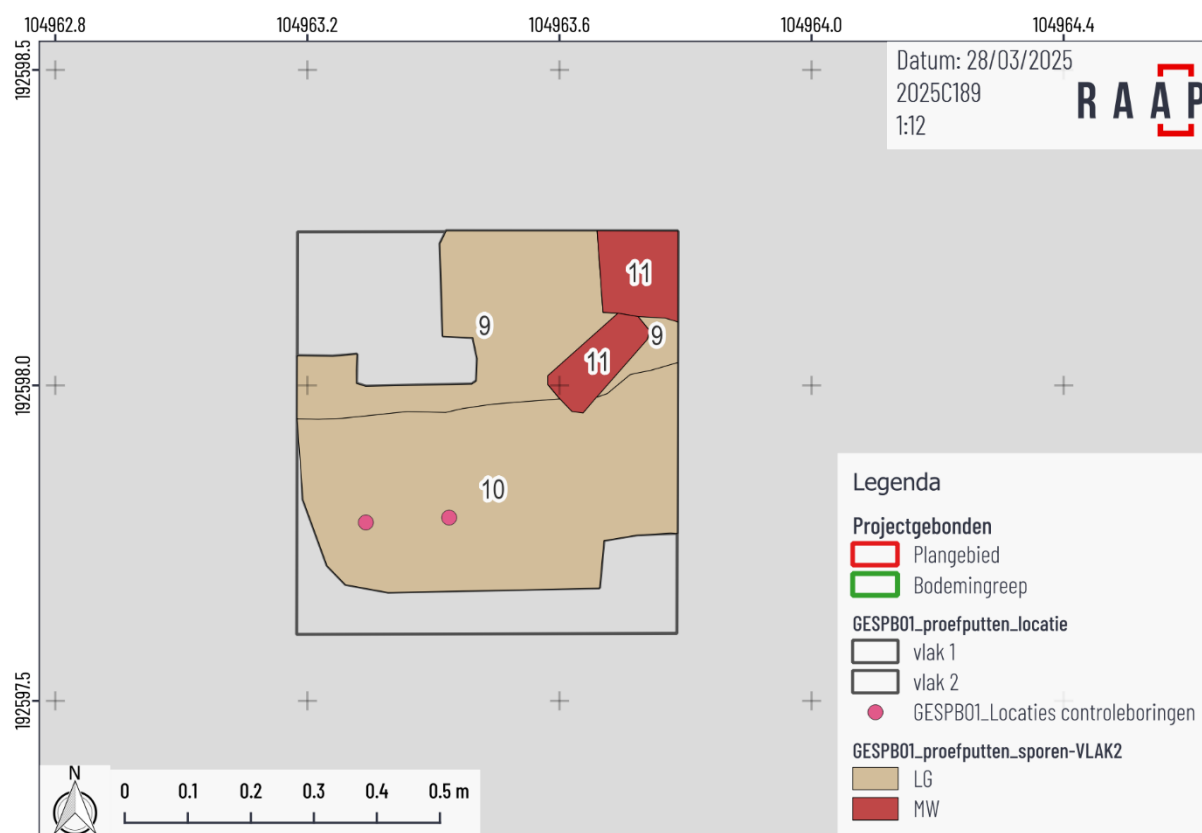
Figuur 13. Digitale tekening van profiel 201..

4.2.1.3 Werkput 3

Werkput 3 situeerde zich centraal in de afwasruimte. Vrij snel werd bij het uitgraven van de werkput recent metselwerk aangetroffen. Dit leek zich te situeren binnen een puinig pakket S4. Dit pakket werd aangetroffen net onder de recente vloeropbouw, ca. 20 cm diep. Binnen dit pakket werden op vlak 1 de sporen S5 en S6 aangetroffen. Spoor 6 is de geelbruine zandige en puinige laag waarbinnen het metselwerk S5 werd geregistreerd. De bakstenen waren 175x84x40 mm groot. Op vlak 2 werden nog drie bijkomende spoornummers uitgedeeld, namelijk S9, S10 en S11. De sporen S9 en S10 zijn twee verschillende lagen zichtbaar op ca. 60 cm onder het huidige vloerniveau. Laag S9 was een donkerbruine zandige puinige laag met spikkels mortel terwijl S10 zich eerder lichtgeel van kleur aftekende. Binnen laag S9 werd metselwerk S11 aangetroffen. Dit had geen eenduidig verband. De werkput werd gestaakt op een diepte van ongeveer 70 cm onder het huidig vloerniveau. In laag S10 werden twee boringen gepoogd. Beide dienden op 25 cm diepte gestaakt te worden wegens een ondoordringbare laag.

Figuur 14. Werkput 3, vlak 1.

Figuur 15. Werkput 3, vlak 2.

Figuur 16. Fotografische opname werkput 3, vlak 2.

4.2.1.4 Werkput 4

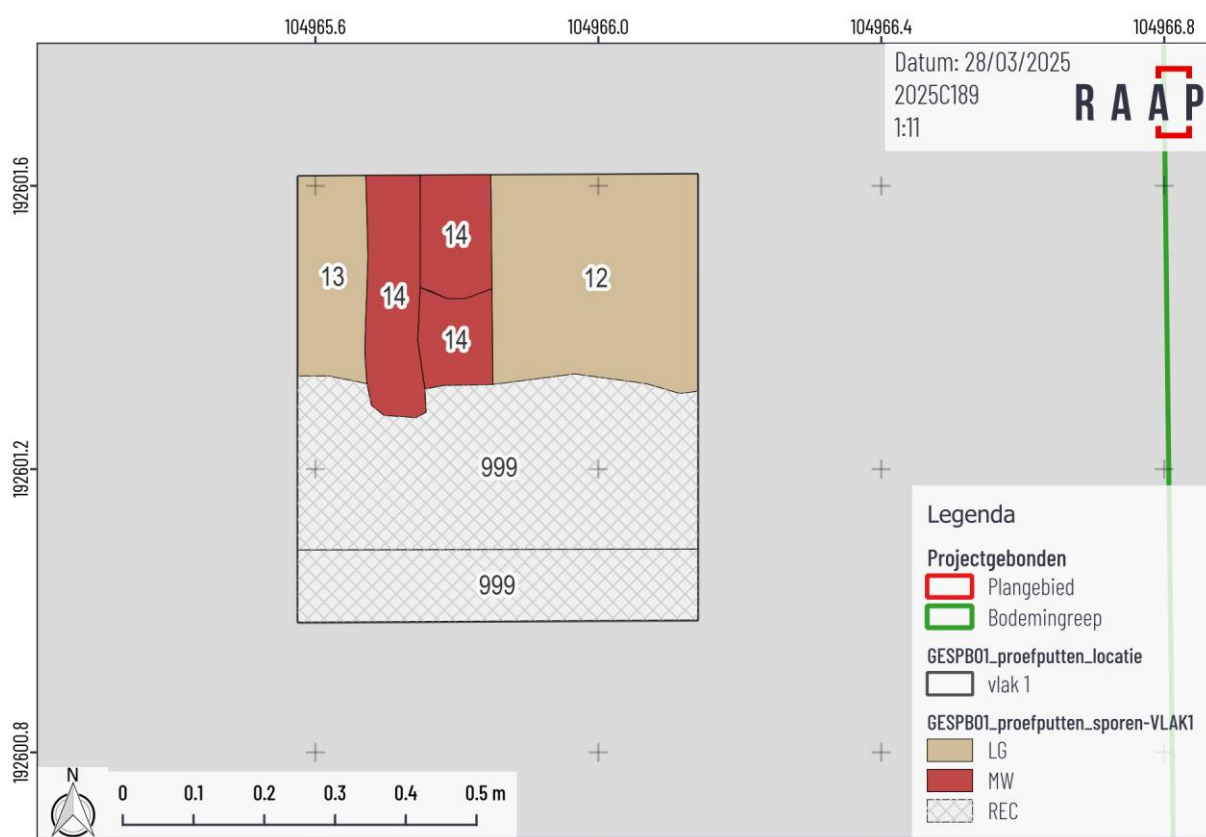
Werkput 4 tenslotte werd aangelegd in het noorden van het plangebied, ter hoogte van de sanitaire ruimte. Bijna onmiddellijk onder het huidig vloerpakket werd een pvc-buis aangetroffen in het zuidelijk deel van de werkput. In het noordelijk deel werden op het eerste vlak (-24 cm) twee lagen onderscheiden, S12 en S13, met daartussen recent metselwerk S14. Laag S12 betrof een donkergrijze bijna zwarte zandige laag met veel houtskoolspikkels en enkele brokken baksteen. Laag S13 daarentegen was lichtbruin van kleur met weinig inclusies. Er werd nog verder verdiept langsheen de recente verstoringen (pvc-buis, keramische rioolbuis) tot ca. 35 cm onder het huidig vloerniveau. Hierbij werd een grijsgroene zandige laag met veel brokken baksteen en kalkmortel aangetroffen (S15). Er werd getracht via een boring te achterhalen hoe diep deze laag reikte, maar de boring diende gestaakt te worden op 27 cm diepte wegens ondoordringbaar.

Figuur 17. Fotografische opname werkput 4, vlak 1.

Figuur 18. Fotografische opname werkput 4, vlak 2.

Figuur 19. Werkput 4, vlak 1.

5 VONDSTEN EN STALEN

5.1 KEUZE VOOR DE SELECTIE VAN VONDSTEN EN STALEN

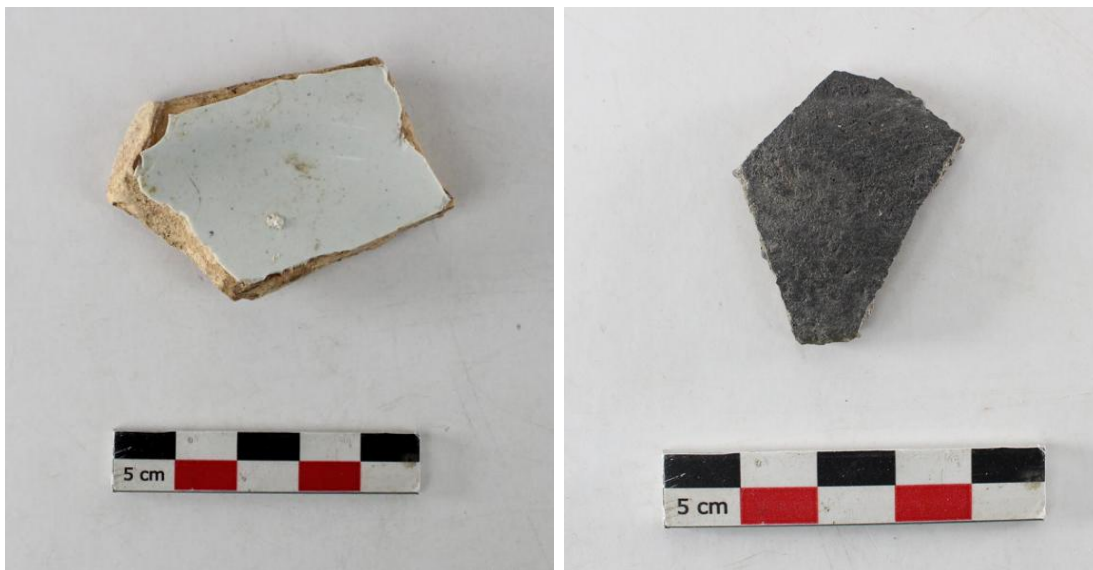
Bij elk archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem worden de vondsten per spoor, per vulling en per materiaalcategorie ingezameld. Ze krijgen een uniek vondstnummer en worden ter hoogte van hun exacte vindplaats ingemeten (XYZ). Tijdens het onderzoek werden in totaal 8 vondsten aangetroffen.

In deze fase van vooronderzoek is staalname voor natuurwetenschappelijk onderzoek in functie van paleo-ecologische of ecologisch-archeologische interpretaties niet verplicht. Staalname kan evenwel aangewezen zijn bij complexe ondergronden waarvoor geen of weinig bruikbare informatie over de ontstaansgeschiedenis gekend en ontsloten is, onder andere in dynamische, fluviatiele of mariene afzettingmilieus. Tevens kan staalname aangewezen zijn bij situaties die betekenisvol afwijken van het verwachte. Tijdens het vooronderzoek werden 2 natuurwetenschappelijke stalen genomen uit de leeflaag S7.

5.1.1 Vondsten

5.1.1.1 Aardewerk

Uit de opvulling van de kelder (S3) werd naast baksteen, ook een wandscherf industrieel wit aardewerk (V2) aangetroffen. Het tweede fragment betrof een wandscherf gedraaid reducerend aardewerk (V8) afkomstig uit laag S12. Beide zijn niet diagnostisch.

Figuur 20. Aardewerkvondsten V2 (links) en V8 (rechts).

5.1.1.2 Keramisch Bouwmateriaal

Verspreid over het onderzoeksgebied werden binnen verschillende puinpakketten fragmenten van keramisch bouwmateriaal aangetroffen. Het gaat hier voornamelijk om moeilijk te dateren brokstukken. Binnen de opvulling van de kelder (S3) werden enkele volledige bakstenen gerecupereerd die ruwweg te dateren zijn in de late middeleeuwen (V1).

Figuur 21. Keramisch bouwmetaal (V1).

5.1.1.3 Natuursteen

In totaal werden 4 fragmenten natuursteen ingezameld onder vondstnummer V4. Het gaat hier om brokken onbewerkte natuursteen aangetroffen in laag S6.

5.1.1.4 Metaal

Enkele brokjes niet nader te bepalen metaal (V6) werden aangetroffen ter hoogte van S1.

5.1.1.5 Dierlijk botmetaal

Vondsten V5 en V7 betreffen fragmenten onverbrand dierlijk bot. Deze werden aangetroffen in respectievelijk lagen S10 en S12. Gezien deze puinpakketten verder weinig relevant zijn, werden deze enkele fragmenten dierlijk bot ook niet nader bestudeerd.

Figuur 22. Fotografische opname van het aangetroffen dierlijk botmetaal V7 (links) en V5 (rechts).

5.1.2 Stalen uit S7

De beide stalen werden genomen ter hoogte van de aangetroffen leeflaag S7. Eén staal werd genomen met het oog op eventuele macroresten- en pollenanalyse (MZ), een tweede staal betreft een zeefstaal voor kleiner vondstmateriaal (MVON). Dit laatste staal werd uitgezeefd (op 2 mm en ongeveer de helft van het staal werd daarnaast ook nog eens bijkomend op 1 mm uitgezeefd) en bekeken met behulp van een vergrootglas (tabel 3, figuur 23 & figuur 24). Indien van toepassing kan een waardering en eventueel analyse van de pollen en macroresten gebeuren. Deze kunnen mogelijks meer inzicht verschaffen in de datering van de leeflaag.

Het uitzeven leverde heel wat dierlijk bot op (figuur 23 tot figuur 25), hierbij is zeker het aandeel fragmenten van vis (graten en wervels) vermeldenswaardig. Daarnaast konden er ook nog twee fragmenten van dierlijke tanden geïdentificeerd worden (figuur 26). Verder konden er twee niet-diagnostische wandfragmenten oxiderend aardewerk geïdentificeerd worden, naast verscheidene fragmenten oxiderend keramisch bouwmetaal (figuur 23). Een vijftal daarvan zijn tot enkele centimeters groot, maar veruit het meeste betreft brokjes van 1 tot 0,5 cm groot. Dit maakt dat het ook niet altijd duidelijk is of het aardewerk of bouwkeramiek betreft. Er waren ook nog drie sterk verroeste (fragmenten) van nagels aanwezig, naast heel wat verkoolde organische resten van enkele millimeters groot, vermoedelijk betreft het hout (figuur 24). Verder werden er ook tientallen brokjes natuursteen en kalkmortel aangetroffen. Ten slotte werd er ook een drielobbig zaadje aangetroffen (figuur 27), mogelijk gaat het om boekweit of een zaadje van een lipbloemige (*Labiatae*), waartoe voornamelijk kruidachtige gewassen behoren.³

Onder het vondstmateriaal werden geen diagnostische vondsten gedaan, maar de aanwezigheid van de fragmenten oxiderend aardewerk, het keramisch bouwmetaal en de kalkmortel doen wel vermoeden dat de leeflaag S7 niet ouder is dan de late middeleeuwen, al kan ook niet volledig uitgesloten worden dat het toch een oudere datering heeft.

Tabel 3. Overzicht van de materiaalcategorieën aanwezig in het zeefstaal M-1. Het aantal betreft een inschatting en is een combinatie van het aantal uitgezochte fragmenten en fragmenten zichtbaar in het residu. Voor het oxiderend gebakken gruis was het niet mogelijk om een duidelijk onderscheid te maken tussen aardewerk en keramisch bouwmetaal.

Materiaalcategorie	Aantal (na zeven op 2 mm)	Aantal (na zeven op 1 mm)	Opmerking
Keramisch bouwmetaal	202-50	100-150	Fragmenten oxiderende tegel/dakpan, baksteen, oxiderend gebakken gruis
Aardewerk	2	/	Fragmenten oxiderend baksel
Metaal	3	/	Nagels
Verkoolde organische resten	/	20-50	Zeer fijne fragmenten verkoold hout
Organische resten	/	1	Drielobbig zaadje
Schelp	1	/	
Dierlijk bot	20-50	50-100	Zeer kleine fragmenten dierlijk bot, visgraten, viswervels, schubben, fragmenten van varkenstanden, fragment lang been middelgroot dier
Mortel		150-200	Kalkmortel
Natuursteen		100-150	Kiezels

³ Gedetermineerd door specialisten verbonden aan de Plantentuin van Meise.

Figuur 23. Foto van het zeefresidu uitgezeefd op 2 mm (links) en enkele duidelijke materiaalcategorieën (rechts), van linksboven naar rechtsonder: metaal (n= 3), schelp (n= 1), aardewerk (n= 2), dierlijk bot (n= 30-40) en keramisch bouw materiaal (n= 5).

Figuur 24. Foto van het zeefresidu uitgezeefd op 1 mm (links) en enkele duidelijke materiaalcategorieën (rechts), van boven naar onder: verkoold organisch materiaal (n= 19), zaadje (n= 1 en, dierlijk bot (n= 50-100).

Figuur 25. Detailopname van enkele fragmenten dierlijk bot, enkele daarvan betreffen duidelijk visgraten, -wervels en schubben.

Figuur 26. Detailopnames voor- en achterzijde van twee fragmenten van varkenstanden.

Figuur 27. Twee detailopnames van het zaadje.

6 DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

Tijdens het proefputtenonderzoek werden voornamelijk recente vloerpakketten en puinpakketten aangetroffen tot minstens 35 cm onder het huidige vloerniveau. We kunnen stellen dat de recente wijzigingen en inrichting van het plangebied als bar zeker hun impact hebben gehad op het bodemarchief. De enige locatie waar de moederbodem werd vastgesteld betreft het keukengedeelte (werkput 2). Hier werd op ca. 40 cm onder het huidige vloerniveau een oudere leeflaag aangetroffen. Het weinig diagnostische vondstmateriaal doet vermoeden dat de laag niet ouder is dan de late middeleeuwen, al kan ook niet volledig uitgesloten worden dat het toch een oudere datering heeft. Binnen de berging (werkput 1) werd ouder muurwerk geregistreerd net onder het huidige vloerniveau. Een exacte datering kon hier op heden niet aan gegeven worden, maar de kalkmortel en de baksteenformaten doen vermoeden dat het ruim te situeren valt vanaf de volle middeleeuwen.

6.1 CONFRONTATIE VAN DE BEVINDINGEN MET DE RESULTATEN VAN VOORGAANDE ONDERZOEKSFASES

In de voorgaande studiefase (2024F82) was een lage verwachting vooropgesteld voor steentijdsites. Het plangebied is immers bebouwd sedert de 7de eeuw en onderging nadien nog verschillende bouwkundige veranderingen en renovaties. Een matige verwachting geldt voor sporensites vanaf het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen. Het bureauonderzoek heeft immers aangetoond dat in de directe omgeving van het plangebied sporen en vondsten aangetroffen werden uit onder meer de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen, onder meer bij de opgraving van het Sint-Pietersplein. Verder kunnen nog bouwkundige restanten van de voorgaande fasen van de gebouwen verwacht worden. De resultaten van het proefputtenonderzoek bevestigen in grote mate wat reeds gekend was uit de historische gegevens. Er werden voornamelijk sporen aangetroffen die te linken zijn aan de renovaties binnen het plangebied. Daarnaast werden wel twee archeologisch relevante niveaus aangetroffen ter hoogte van het keukengedeelte. Het betreft een leeflaag (S7) die vermoedelijk niet ouder is dan de late middeleeuwen en de intacte moederbodem. Het valt zeker niet uit te sluiten dat deze intacte archeologische niveaus nog potentieel bevatten voor oudere sporen.

6.2 ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSMODEL

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde proefputtenonderzoek kan gesteld worden dat de aangetroffen sporen grotendeels het archeologische verwachtingsmodel uit de bureaustudie bevestigen. In de berging, afwasruimte en de sanitaire ruimte werden voornamelijk recent metselwerk en puinpakketten aangetroffen. De berging situeert zich boven een oude kelder die opgevuld werd. In de sanitaire ruimte situeren zich zoals verwacht ook veel leidingen. In deze ruimtes zullen de geplande werken met een geschatte verstoringdiepte van ca. 30 cm niet raken aan archeologisch relevante niveaus. In deze ruimte is de verstoring immers grotendeels beperkt tot de reeds bestaande verstoring gezien het gaat om het vernieuwen van het vloerpakket. Hoewel de geplande werken zich grotendeels zullen afspelen binnen de recente opvulling van de kelder, kan het archeologisch relevant zijn om bij de uitbraak van de vloer het resterende muurwerk dat zich hier net onder lijkt te situeren verder in kaart te brengen. Daarnaast staan de geplande werken in het keukengedeelte eveneens uit een afgraving van ca. 36 cm om het vloerniveau gelijk te trekken met dit van de afwasruimte. De verstoring reikt hiermee dus dieper dan het huidige vloerniveau en kan bijgevolg raken aan archeologisch relevante niveau(s). Binnen het keukengedeelte werden aan de hand van werkput 2 ook twee archeologisch relevante niveaus geregistreerd. Een oudere leeflaag (vermoedelijk niet ouder dan de late middeleeuwen) situeert zich op zo'n 40 cm onder het huidige vloerniveau en de moederbodem werd aangetroffen op 52 cm onder het huidige vloerniveau. Hierdoor worden potentieel aanwezige oudere sporen en vondsten bedreigd.

7 SYNTHESE / BESCHRIJVING POTENTIEEL OP KENNISWINST

7.1 BEANTWOORDEN VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN

De onderzoeksvragen kunnen als volgt beantwoord worden:

- Zijn er archeologische sporen en/of relictten aanwezig?

De archeologische spoornummers werden uitgedeeld aan enerzijds lagen en anderzijds metselwerk. Archeologisch relevante lagen zijn S7, een oudere leeflaag die vermoedelijk niet ouder is dan de late middeleeuwen, en S8, de zandige moederbodem aangetroffen in werkput 2. Daarnaast is ook het metselwerk aangetroffen in werkput 1 (S2) mogelijk als ouder te dateren op basis van de mortel en baksteenformaat.

- Wat is de bewaringsgraad van de sporen en hoe diep zijn die bewaard? Kunnen verstoorde zones afgebakend worden?

De archeologisch relevante lagen S7 en S8 werden aangetroffen op een diepte van respectievelijk 40 cm en 52 cm onder het huidige vloerniveau. Deze lagen kunnen zeker potentieel nog oudere sporen en vondsten bevatten. Het muurwerk S2 was goed bewaard en situeerde zich net onder het huidige vloerpakket. Het gedeelte van de berging valt vermoedelijk grotendeels samen met de recentere opvulling van deze kelder. De sanitaire ruimte blijkt ook grotendeels verstoord door leidingen en riolering.

- Wat is de aard van de sporen en uit welke periode(s) dateren ze?

De sporen die aangetroffen werden konden op heden wegens gebrek aan diagnostisch vondstenmateriaal niet precies gedateerd worden. Vermoedelijk dateert het muurwerk S2 ruwweg vanaf de volle middeleeuwen op basis van baksteenformaat en kalkmortel.

- Hoe vallen de resultaten samen met de archeologische en historische kennis uit dit gebied?

De resultaten van het proefputtenonderzoek bevestigen in grote mate wat reeds gekend was uit de historische gegevens. Er werden voornamelijk sporen aangetroffen die te linken zijn aan de renovaties binnen het plangebied. Daarnaast werden wel twee archeologisch relevante niveaus aangetroffen ter hoogte van het keukengedeelte. Het betreft een oudere leeflaag die vermoedelijk niet ouder dateert dan de late middeleeuwen (S7) en de intacte moederbodem. Het valt zeker niet uit te sluiten dat deze intacte archeologische niveaus nog potentieel bevatten voor oudere sporen.

- Zijn er ondanks de lage trefkans, artefacten aangetroffen die dateren uit de steentijd en kunnen hierdoor artefactensites worden geïdentificeerd? Is er verder onderzoek nodig naar de (kwetsbare) resten uit de steentijd alvorens een eventuele opgraving van de sporensites kan plaatsvinden?

Er werden geen steentijdartefacten aangetroffen.

- Welke zones kunnen als archeologisch waardevol worden beschouwd en dienen onderworpen te worden aan een archeologische vervolgoopgraving?

De aanbeveling die gemaakt kan worden is om bij de uitbraak van de vloer in de zone van de berging deze archeologisch te begeleiden. Zo kan het verloop van het oudere muurwerk verder gedocumenteerd worden. Verder moet het mogelijk zijn dit muurwerk in situ te behouden onder het nieuwe vloerpakket. Voor wat betreft de keuken kan het relevant zijn om de twee archeologisch relevante niveaus die werden aangetroffen tijdens het proefputtenonderzoek, verder vlakdekkend te onderzoeken. Twee archeologische niveaus kunnen aangelegd en gedocumenteerd worden waarbij eventuele archeologische sporen en vondsten verder onderzocht kunnen worden.

- Zijn er mogelijkheden voor in situ bewaring?

Indien de geplande werken zich zouden beperken tot het vervangen van het huidige vloerniveau door een nieuwe vloer met eenzelfde verstoringdiepte, en geen extra uitgravingen omvatten, dan kunnen de archeologisch relevante lagen en muurwerk in situ behouden blijven.

8 BIBLIOGRAFIE

UITGEGEVEN BRONNEN:

LALEMAN, M. C., VERMEIREN, G. & BRU, M.-A. (2009) *ONDER HET SINT-PIETERSPLEIN GENT. VAN HOOGADELLIJKE BEGRAAFPLAATS TOT PARKING.*

ONUITGEGEVEN BRONNEN:

GERAADPLEEGDE WEBSITES:

GERAADPLEEGD KAARTMATERIAAL:

AGIV (2025) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: GROOTSCHALIG REFERENTIEBESTAND (GRB). BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE/CATALOGUS/DATASETFOlder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162](http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162).

OPENSTREETMAP (2025) OPENSTREETMAP. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.OPENSTREETMAP.ORG/COPYRIGHT](https://www.openstreetmap.org/copyright).

OVERIGE BRONNEN:

9 LIJSTEN VAN OPGENOMEN FIGUREN EN TABELLEN

9.1 FIGUREN:

Figuur 1. Topografische kaart met projectie van het plangebied (OpenStreetMap, 2025).....	6
Figuur 2. GRB kaart met projectie van het plangebied en de betrokken percelen (AGIV, 2025).....	6
Figuur 3. Inplantingsplan van de geplande werken (bron: opdrachtgever).....	8
Figuur 4. Vereenvoudigde weergave van de geplande bodemingreep.....	9
Figuur 5. Weergave van de voorgestelde en uitgevoerde proefputten op recente luchtfoto (AGIV, 2024a).....	10
Figuur 6. Het rode plan, grondplan van de Sint-Pietersabdij in de 15de eeuw (opgemaakt 18de eeuw) (bron: Rijksarchief Gent).....	12
Figuur 7. Sint-Pietersabdij 1592-1634 (Bron: Beeldbank Gent).....	13
Figuur 8. Gentse Sint-Pietersabdij op de Flandria Illustrata (bron: Universiteitsbibliotheek Gent, Sanderus, 1641).....	13
Figuur 9. Fotografische opname van werkput 1 met het aangetroffen muurwerk (S2).....	15
Figuur 10. Overzicht van werkput 1 met aanduiding van de sporen. Weergave op het GRB (AGIV 2024b).....	16
Figuur 11. Digitale tekening profiel 101.....	16
Figuur 12. Fotografische opname van profiel 201 in werkput 2 met aanduiding van de gelaagdheid.....	17
Figuur 13. Digitale tekening van profiel 201.....	18
Figuur 14. Werkput 3, vlak 1.....	19
Figuur 15. Werkput 3, vlak 2.....	19
Figuur 16. Fotografische opname werkput 3, vlak 2.....	20
Figuur 17. Fotografische opname werkput 4, vlak 1.....	20
Figuur 18. Fotografische opname werkput 4, vlak 2.....	21
Figuur 19. Werkput 4, vlak 1.....	21
Figuur 20. Aardewerkvondsten V2 (links) en V8 (rechts).....	22
Figuur 21. Keramisch bouw materiaal (V1).....	23
Figuur 22. Fotografische opname van het aangetroffen dierlijk botmateriaal V7 (links) en V5 (rechts).....	23
Figuur 23. Foto van het zeefresidu uitgezeefd op 2 mm (links) en enkele duidelijke materiaalcategorieën (rechts), van linksboven naar rechtsonder: metaal (n= 3), schelp (n= 1), aardewerk (n= 2), dierlijk bot (n= 30-40) en keramisch bouw materiaal (n= 5).....	25
Figuur 24. Foto van het zeefresidu uitgezeefd op 1 mm (links) en enkele duidelijke materiaalcategorieën (rechts), van boven naar onder: verkoold organisch materiaal (n= 19), zaadje (n= 1 en, dierlijk bot (n= 50-100).....	25
Figuur 25. Detailopname van enkele fragmenten dierlijk bot, enkele daarvan betreffen duidelijk visgraten of -wervels.....	26
Figuur 26. Detailopname van enkele fragmenten dierlijk bot, enkele daarvan betreffen duidelijk visgraten of -wervels.....	26
Figuur 27. Twee detailopnames van het zaadje.....	27

9.2 TABELLEN:

Tabel 1. Administratieve gegevens.....	5
Tabel 2. Overzicht geplande bodemingrepen met weergave van de verstoringsdiepte ten opzichte van het maaiveld.....	9
Tabel 3. Overzicht van de materiaalcategorieën aanwezig in het zeefstaal M-1. Het aantal betreft een inschatting en is een combinatie van het aantal uitgezochte fragmenten en fragmenten zichtbaar in het residu. Voor het oxiderend gebakken gruis was het niet mogelijk om een duidelijk onderscheid te maken tussen aardewerk en keramisch bouw materiaal.....	24

10 BIJLAGEN

Bijlagen bureauonderzoek 2024F82

- Bijlage 1. Afbakening van het plangebied (shp-bestand)
- Bijlage 2. Plannen van de opdrachtgever (pdf-bestand)

Bijlages proefsleuven- en/of proefputtenronderzoek 2025C189

- Bijlage 3. Tekeningenlijst
- Bijlage 4. Fotolijst
- Bijlage 5. Sporenlijst
- Bijlage 6. Vondstenlijst
- Bijlage 7. Stalenlijst